

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Tomáše Kocourka v právní věci žalobkyně: **N. S.**, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 6. 2024, č. j. MV-74620-6/SO-2024, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 5. 2025, č. j. 2 A 31/2024 - 22,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovaná **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalobkyni se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V projednávané věci se Nejvyšší správní soud zabýval obecnou povinností správního orgánu zohledňovat judikaturu kasačního soudu ve své rozhodovací činnosti. Zároveň se věnoval tomu, zda žalovaná může bez dalšího odmítnout udělit dočasnou ochranu v České republice žalobkyni, která ji již měla přiznanou v Německu, s poukazem na to, že nesplňuje některou z podmínek pro udělení víza [§ 56 odst. 1 písm. l) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), aplikovaného na základě § 4 odst. 1 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (dále jen „Lex Ukrajina“)].

[2] Žalobkyně požádala o udělení dočasné ochrany v České republice. Ministerstvo vnitra žádosti nevyhovělo s odkazem na pobytové oprávnění, které bylo žalobkyni uděleno v Německu. Následně žalobkyně podala žádost o nové posouzení důvodů neudělení, ve které prohlásila, že v jiném členském státě není držitelkou víza, povolení k pobytu, ani nežádala o dočasnou ochranu. Žalovaná ovšem zjistila, že pobytové oprávnění udělené v Německu stále platí. Proto ji povolení k pobytu s odkazem na § 56 odst. 1 písm. l) zákona o pobytu cizinců, aplikovaného v souladu s § 4 odst. 1 Lex Ukrajina, napadeným rozhodnutím neudělila.

[3] Napadeným rozsudkem městský soud žalobkyni vyhověl a napadené rozhodnutí zrušil. S odkazem na nedávnou judikaturu kasačního soudu (rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024 - 42, č. 4682/2025 Sb. NSS) uzavřel, že žalovaná správně přijala žádost žalobkyně k věcnému posouzení. V jeho průběhu ovšem měla žalobkyni poučit o tom, že její žádosti není možné vyhovět, dokud je platné rozhodnutí vydané v Německu (bod 27 napadeného rozsudku). V návaznosti na odpovědi na otázku, zda by i nadále na podané žádosti trvala, má žalovaná zjistit, zda udělením dočasné ochrany v České republice automaticky zaniká oprávnění k pobytu v Německu. Pokud ne, musí vyzvat žalobkyni k tomu, aby sama pobytové oprávnění v Německu ukončila (bod 33 napadeného rozsudku).

II. Obsah kasační stížnosti

[4] Žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) napadla rozsudek městského soudu kasační stížností, v níž navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatelka předně uvádí, že kasační stížnost je přijatelná. Ačkoliv jí je známa nedávná judikatura kasačního soudu, domnívá se, že kromě konkrétních rozsudků neexistuje žádný právní základ pro obdobný postup ve věcech, v nichž soudní rozhodnutí doposud nebylo vydáno. Pokud by sama postupovala tak, jak vyžaduje judikatura kasačního soudu, postupovala by v rozporu s Ústavou. Nadto jí není zřejmé, na základě jakého zákona jsou pro ni rozsudky vydané v jiných řízeních – a navíc s jiným žalovaným – závazné, jelikož rozhodnutí kasačního soudu nemají povahu precedentů.

[6] Dále stěžovatelka poukázala na to, že závazný pokyn městského soudu je v rozporu se zákonem, a představuje tak soudcovské dotváření práva *contra legem*. Dotváření práva soudy je přípustné pouze v případě některých mezer v právu. Nicméně unijní právo takovou mezeru neobsahuje a možnost sekundárního pohybu v rámci členských států držitelům dočasné ochrany nepřiznává. Následně stěžovatelka obsáhle rozporuje související závěry kasačního soudu. Stěžovatelka má za to, že unijní právo neobsahuje bezpodmínečnou možnost držitelů dočasné ochrany na přesun do jimi zvoleného státu. V tomto ohledu dává unijní právo pouze prostor členským státům takovou možnost zakotvit. Český zákonodárce tak ovšem neučinil.

[7] Žalobkyně se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

pokračování

[8] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je projednatelná. Jedná se však současně o věc, v níž před městským soudem rozhodovala specializovaná samosoudkyně. V souladu s § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) je proto nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky a je přijatelná. O přijatelnou kasační stížnost může jít, pokud (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; nebo (4) by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[9] V projednávané kasační stížnosti je dán přesah vlastních zájmů stěžovatelky spočívající v potřebě zodpovědět dosud neřešenou otázku, a to, zda lze bez dalšího neudělit povolení k pobytu podle § 56 odst. 1 písm. l) zákona o pobytu cizinců žadatelce o dočasnou ochranu z důvodu, že jí ochranu již poskytuje jiný členský stát. Zároveň je namístě vyjasnit obecnější aplikovatelnost závěrů předchozí judikatury kasačního soudu (zejména rozsudku NSS č. j. 1 Azs 174/2024 - 24), kterou stěžovatelka rozporuje a jejíž implementace podle veřejně dostupných informací činí správním orgánům problémy (viz Sládeková, S. Komplikace ukrajinských uprchlíků pokračují a ministerstvo ignoruje judikaturu NSS. *Právo21*. 21. 4. 2025.

Dostupné z: <https://pravo21.cz/pravo/komplikace-ukrajinskyh-uprchliku-pokracuji-a-ministerstvo-ignoruje-judikaturu-nss>). Kasační stížnost tedy **je přijatelná**.

[10] Kasační soud proto přezkoumal rozsudek městského soudu v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti, včetně důvodů, ke kterým je povinen přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Kasační stížnost **není důvodná**.

III.a K povinnosti správního orgánu respektovat judikaturu Nejvyššího správního soudu v podobných případech

[11] Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že pro postup v řízení, který vyplývá z předchozí judikatury kasačního soudu (zejména rozsudek č. j. 1 Azs 174/2024 - 42), není dán dostatečný zákonný podklad. Domnívá se, že postup, k němuž jí na základě předchozí judikatury Nejvyššího správního soudu nyní zavázal městský soud, je výsledkem soudcovského dotváření práva a je nezákonný. Námitka není důvodná.

[12] Mezi základní atributy právního státu a zásad spravedlivého procesu náleží i principy legitimního očekávání a předvídatelnosti soudního rozhodování. Prakticky jsou tyto principy naplňovány v požadavku, aby soudy rozhodovaly v obdobných případech vždy stejně (usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007 - 56, č. 1723/2008 Sb. NSS). Případné odlišnosti musejí soudy racionálně vysvětlit buď na základě zjištěného skutkového stavu, nebo tzv. judikaturním odklonem, pro který však zpravidla existují formalizovaná pravidla a zvláštní soudní tělesa (například předložení věci rozšířenému senátu). Obdobná zásada rozhodování skutkově shodných případů bez nedůvodných rozdílů ostatně platí i pro správní orgány (§ 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád).

[13] Závaznost kasačních názorů správních soudů v konkrétních věcech vyplývá z § 78 odst. 5 s. ř. s. a je vedena zájmem na efektivním fungování soudnictví a předcházení opakovanému přehodnocování již zodpovězených otázek (usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 2. 2022, č. j. 1 Azs 16/2021 - 50, č. 4321/2022 Sb. NSS, bod 36).

[14] To ovšem není jediná závaznost, kterou rozsudky správních soudů vykazují. Senáty Nejvyššího správního soudu jsou totiž vázány také dříve vyjádřeným právním názorem ve svých jiných rozhodnutích. Pokud se totiž od něj chtějí odchýlit, musí v souladu s § 17 odst. 1 s. ř. s. věc předložit rozšířenému senátu. Neučiní-li to a samy rozhodnou v rozporu s existujícím právním názorem, poruší nejen § 17 odst. 1 s. ř. s. ale i právo na zákonného soudce podle čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (např. nález ÚS ze dne 19. 6. 2008, sp. zn. IV. ÚS 1882/07-2; či nověji ze dne 15. 8. 2018, sp. zn. I. ÚS 3755/17, bod 29). Tato povinnost platí i pro tzv. implicitní závěry kasačního soudu (rozsudek rozšířeného senátu ze dne 23. 2. 2022, č. j. 4 As 65/2018 - 85, č. 4329/2022 Sb. NSS body 45 až 48) anebo ty, které nebyly nosnými důvody pro rozhodnutí (usnesení rozšířeného senátu ze dne 26. 8. 2008, č. j. 7 Afs 54/2007 - 62, č. 1742/2009 Sb. NSS).

[15] Jakkoliv by se na první pohled mohlo zdát, že tato vázanost platí pouze na úrovni Nejvyššího správního soudu, není tomu tak. Pokud jsou jednotlivé senáty kasačního soudu samy vázány vlastními dříve učiněnými závěry, musí jimi být vázány jak krajské soudy [jimž je Nejvyšší správní soud instančně nadřazen a zajišťuje jednotu jejich rozhodování (§ 12 odst. 1 s. ř. s.)], tak i správní orgány. Platí totiž, že *„právní názory vyjádřené v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu kromě své závaznosti ve smyslu ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s. v konkrétních případech mají i obecnější dosah, pro krajské soudy jsou vzhledem k jejich sjednocovací funkci též vodítkem při rozhodování dalších obdobných případů a pro účastníky představují důležitou informaci ovlivňující jejich úvahy o využití opravných prostředků i o způsobu právní argumentace“*, přičemž *„není podstatné, zda byl vysloven v rozsudku, jímž se napadené rozhodnutí krajského soudu ruší nebo se kasační stížnost zamítá, případně v usnesení Nejvyššího správního soudu“* (usnesení rozšířeného senátu č. j. 7 Afs 54/2007 - 62).

[16] Ostatně i cílem institutu nepřijatelnosti kasační stížnosti je posílit úlohu Nejvyššího správního soudu jako sjednocovatele judikatury (usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 4. 2025, č. j. 2 As 361/2023 - 35, č. 4688/2025 Sb. NSS, body 23 a 24). Vymezení důvodů přijatelnosti (bod [8] tohoto rozsudku) poukazuje na to, že by se kasační soud neměl předkládanými otázkami zabývat v meritorním přezkumu opakovaně. I proto musí být rozhodnutí Nejvyššího správního soudu závazná v obecné rovině v tom smyslu, že krajské soudy jsou povinny ve skutkově a právně obdobných případech rozhodovat ve shodě s předchozími závěry kasačního soudu, ačkoliv je vyslovil v jiném konkrétním případě. Pouze tak lze efektivně zajistit sjednocovací roli kasačního soudu a současně i naplnit výše uvedené principy legitimního očekávání a předvídatelnosti soudního rozhodování.

[17] To přeneseně platí i pro správní orgány, které pravomoci správních soudů podléhají. Jak již Nejvyšší správní soud opakovaně dovodil, správní orgány jsou povinny jeho judikaturu v obdobných případech (tj. i mimo kasační závaznost v individuálním případě) respektovat. V opačném případě se jejich postup stává zcela svévolným a popírajícím jak základní zásady fungování veřejné správy, tak i fundamentální principy právního státu

pokračování

založeného na respektu k právům a svobodám jednotlivce. Lze připomenout, že Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře dokonce konstatoval, že „[o]dmítne-li se nicméně správní orgán řídit názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v obdobné věci pouze s odkazem na údajně nedostatečnou kvalitu odůvodnění, jedná v rozporu s výše uvedenými ustanoveními soudního řádu správního, čímž překračuje své pravomoci, a porušuje tak čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod“ (rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2017, č. j. 2 Afs 15/2017 - 23, bod 27).

[18] Povinnost respektovat judikaturu vyplývá i z čistě praktického hlediska. Pokud by správní orgány rozhodovaly bez ohledu na rozhodovací praxi správních soudů, s ohledem na vnitřní závaznost rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (§ 17 s. ř. s.; bod [14] tohoto rozsudku) by následně nutně došlo ke zrušení jakéhokoliv správního rozhodnutí, které by se od takové soudní rozhodovací praxe odlišovalo. To by bylo spojeno nejen s ohrožením principů právního státu, k nimž se Česká republika hlásí (čl. 1 odst. 1 Ústavy), ale současně by to znesnadňovalo soudům plnit jejich poslání poskytovat ochranu právům (čl. 90 Ústavy). Nadto by správní orgány byly opakovaně procesně neúspěšné, což zcela nevhodně prodlužuje ukončení věci bez zbytečných průtahů (v rozporu s § 6 odst. 2 správního řádu), vede k vydání nezákonných rozhodnutí s možnou odpovědností státu za škodu (čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod) a povinnosti hradit náhradu nákladů úspěšným žalobcům (§ 60 s. ř. s.).

[19] V tomto ohledu platí obecné závěry, které již kasační soud vyslovil v minulosti, a to že „[z] povahy a postavení Nejvyššího správního soudu (viz zejm. § 12 odst. 1 a § 17 odst. 1 s. ř. s.) plyne, že právní názory vyslovené v jeho rozhodnutích mají být zásadním vodítkem pro správní orgány i instančně podřízené správní soudy v obdobných věcech“. To platí i pro pouze jednotlivá rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, jelikož „[v] žádném případě [...] nelze souhlasit s citovaným tvrzením žalovaného, že se jedná o „ojedinělé soudní rozhodnutí“, které nic nemění na jeho „zaběhlé“ správní praxi. Naopak je nutné, aby orgány finanční správy ve své správní praxi, tj. i v rámci dalšího řízení v nyní projednávané věci, postupovaly právě v souladu se závěrem plynoucím ze zmíněného rozsudku. Je proto namístě, aby orgány daňové správy právní názor v uvedeném rozsudku reflektovaly, a aby jej i respektovaly, ledaže bysnesly vůči argumentům v něm uvedeným skutku závažné protiargumenty, které dosud nebyly Nejvyšším správním soudem vzaty v úvahu“ (rozsudek NSS ze dne 10. 11. 2016, č. j. 2 Afs 165/2016 - 26, č. 3501/2017 Sb. NSS, bod 20).

[20] Od správních orgánů se tak očekává promítnutí rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu do jejich správní praxe. Jak kasační soud zcela jasně uvedl ve věci týkající se provádění identifikačních úkonů policií, jimiž se zabýval opakovaně, „je patrné, že se v dané věci nemusí jednat o ojedinělé selhání stěžovatelky [zde správní orgán], nýbrž o systémový nedostatek, jenž svědčí o nedostatečném promítnutí závěrů judikatury do správní praxe. [...] Pokud tedy stěžovatelka uvázla ve starších stereotypch svého uvažování, které sama doposud nebyla schopna či ochotna přehodnotit v návaznosti na vyvíjející se judikaturu, je nejvyšší čas, aby svoji praxi uzpůsobila judikatorním požadavkům, a tedy vyvarovala se nezákonných (ba dokonce neústavních) zásahů do práv jednotlivců“ (rozsudek NSS ze dne 10. 8. 2023, č. j. 2 As 115/2023 - 38, bod 20).

[21] Na druhou stranu Nejvyšší správní soud připouští, že správní orgány samozřejmě mohou vést s rozhodnutími správních soudů polemiku. Mohou tak přispět k zahájení dialogu, který může vést až k předložení věci rozšířenému senátu ve snaze překonat existující právní názor (§ 17 s. ř. s.). To vše je však podmíněno předložením racionálních a závažných konkurujících důvodů (usnesení rozšířeného senátu ze dne 4. 5. 2010, č. j. 4 Ads 77/2007 - 91, č. 2112/2010 Sb. NSS, body 37 a 52; ve vztahu ke správním orgánům pak totožně rozsudek NSS č. j. 2 Afs 165/2016 - 26, bod 20).

[22] Konečně platí, že krajské soudy mohou překonat existující právní názor kasačního soudu prostřednictvím předběžné otázky k Soudnímu dvoru EU (usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 2. 2022, č. j. 1 Azs 16/2021 - 50, č. 4321/2022 Sb. NSS, bod 41). Takový postup závisí na úvaze krajského soudu a Nejvyšší správní soud není oprávněn do případného položení předběžné otázky krajským soudem zasahovat (rozsudek velkého senátu Soudního dvora EU ze dne 23. 11. 2021, *IS*, C-564/19, body 68 až 82). Krajský soud se nicméně v projednávané věci zcela ztotožnil s předchozími závěry kasačního soudu v obdobné věci (bod 23 napadeného rozsudku) a aplikoval je. K odlišnému postupu tedy zcela očividně neshledal důvod a jeho konečné rozhodnutí je tak zcela v souladu s výše uvedenými principy.

III.b Ke způsobu projednání žádostí o dočasnou ochranu osob, které již mají pobytové oprávnění v jiném členském státu

[23] Stěžovatelka v kasační stížnosti dále obsáhle rozporuje závěry předchozí judikatury. Ani tato námitka není důvodná.

[24] Nejvyšší správní soud se způsobem projednání žádosti osoby, která již požívá dočasnou ochranu v jiném členském státu, uceleně zabýval v kontextu nepřijímání žádostí Ministerstvem vnitra, a to i optikou unijního práva. Dospěl přitom k závěru, že unijní právo „[d]ržitelům dočasné ochrany přiznává právo primární volby členského státu, v němž jim má být poskytnut komplex práv s touto ochranou spojených“ a „že tento režim nutně zahrnuje i volbu sekundární“ (rozsudek NSS č. j. 1 Azs 174/2024 - 42, bod 53). Na základě tam rozebraných důvodů kasační soud shledal, že úprava nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu podle § 5 odst. 1 písm. c) a písm. d) Lex Ukrajina, která stanovuje nepřijatelnost žádosti o udělení dočasné ochrany, pokud o ni cizinec požádal v jiném členském státě nebo ji už obdržel, odporuje unijnímu právu (rozsudek NSS č. j. 1 Azs 174/2024 - 42, bod 70).

[25] Následně Nejvyšší správní soud rozebral, jak s ohledem na neaplikovatelnost postupovat při projednávání žádostí (rozsudek NSS č. j. 1 Azs 174/2024 - 42, body 73 až 77). V nyní řešeném případě je relevantní postup vztahující se k situaci, kdy žadatel má dočasnou ochranu udělenou jiným členským státem. K tomu kasační soud uvedl (bod 78 tamtéž), že:

„Žádost o dočasnou ochranu v České republice bude podána poté, co osoba obdržela pobytové oprávnění v jiném členském státě a toto pobytové oprávnění je stále platné a trvá. Ani v takovém případě nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. pro jeho neslučitelnost s právem EU. Žádost tudíž bude nutné věcně projednat. Stěžovatel žadatele poučí o nemožnosti čerpání práv plynoucích z dočasné ochrany ve více členských státech současně. Pokud bude žadatel na své žádosti dále trvat s tím, že chce tato práva nově čerpat výlučně v České republice, stěžovatel ověří, zda vydáním povolení k pobytu na území České republiky dojde podle práva dotčeného hostitelského státu

pokračování

automaticky k zániku předchozího pobytového oprávnění. V případě kladného zjištění stěžovatel vydá držiteli dočasné ochrany oprávnění k pobytu. Naopak v případě negativního zjištění, resp. pokud se nepodaří relevantní právní úpravu v hostitelském členském státě vůbec zjistit, vyzve stěžovatel žadatele, aby sám v přiměřené lhůtě učinil kroky k ukončení pobytového oprávnění v hostitelském členském státě. K tomu mu poskytne součinnost.

- 1. Jestliže žadatel učiní kroky k ukončení pobytového oprávnění v jiném členském státě a tuto skutečnost ve stanovené lhůtě doloží (například kopií aktu učiněného vůči orgánům původního hostitelského státu), stěžovatel žádosti vyhoví a vydá oprávnění k pobytu.*
- 2. Stěžovatel žádosti vyhoví a vydá oprávnění k pobytu rovněž v situaci, kdy žadatel stěžovateli doloží, že učinil nezbytné kroky k ukončení pobytového oprávnění v hostitelském členském státě, avšak k jeho zániku dosud nedošlo z důvodu nečinnosti na straně orgánů tohoto členského státu. O této skutečnosti stěžovatel sám uvedomí orgány původního hostitelského státu a nezbytné údaje vloží do informačního systému TPD.*
- 3. Pokud žadatel v přiměřené lhůtě nedoloží, že učinil kroky směřující k ukončení pobytového oprávnění v původním hostitelském členském státě, stěžovatel žádost o poskytnutí dočasné ochrany zamítne.“*

[26] Tento právní názor, který je také obsahem právní věty publikované ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, kasační soud opakovaně potvrdil i v nespočtu dalších rozhodnutí (např. rozsudek NSS ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023 - 27, č. 4683/2025 Sb. NSS; ze dne 8. 4. 2025, č. j. 9 Azs 20/2024 - 37; ze dne 17. 4. 2025, č. j. 2 Azs 271/2024 - 43; ze dne 24. 4. 2025, č. j. 10 Azs 4/2025 - 49; ze dne 24. 5. 2025, č. j. 3 Azs 166/2024 - 32; ze dne 28. 4. 2025, č. j. 4 Azs 398/2023 - 38; ze dne 29. 4. 2025, č. j. 8 Azs 244/2024 - 42; ze dne 30. 4. 2025, č. j. 7 Azs 218/2024 - 37; nebo ze dne 30. 5. 2025, č. j. 21 Azs 57/2025 - 44).

[27] Zároveň analogicky těmto závěrům Nejvyšší správní soud postupoval i v situaci, kdy správní orgány odejmuly cizinci dočasnou ochranu, jelikož následně zjistily, že v žádosti neuvedl pravdivé informace o v té době přiznané dočasné ochraně v jiném členském státu (rozsudek NSS ze dne 25. 4. 2025, č. j. 5 Azs 217/2023 - 36, bod 29; ze dne č. j. 28. 5. 2025, č. j. 2 Azs 246/2023 - 38, body 25 a 26; usnesení NSS ze dne 19. 5. 2025, č. j. 9 Azs 199/2023 - 48, bod 16; či ze dne 11. 6. 2025, č. j. 6 Azs 48/2024 - 23, body 9 a 10).

[28] V projednávané věci stěžovatelka nezaložila své negativní rozhodnutí na § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina. Na základě § 4 odst. 1 téhož zákona, dle kterého se obdobně použijí ustanovení zákona o udělování víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění, aplikovala § 56 odst. 1 písm. l) zákona o pobytu cizinců. Dle tohoto ustanovení se vízum neudělí, jestliže cizinec nesplňuje některou z podmínek pro udělení víza. Nesplněnou podmínkou přitom byla právě existující dočasná ochrana poskytnutá Německem (str. 5 napadeného rozhodnutí).

[29] S tímto postupem ovšem Nejvyšší správní soud ve světle výše uvedeného nemůže souhlasit. Důsledkem stěžovatelčina postupu v projednávané věci je totiž opět rozpor s unijním právem, stejně jako v případě nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu (body [24] a [25] tohoto rozsudku) anebo při jejím odebrání (bod [26] tohoto rozsudku) z důvodu podání žádosti anebo jejího přiznání v jiném členském státě. Opět totiž vede k tomu, že žadateli je odepřena možnost sekundární volby členského státu, v němž má být povolen pobyt za účelem dočasné ochrany. To je podstata zkoumané věci. Na rozporu s unijním právem nic nemění to, že stěžovatelka v nynějším případě postupovala a rozhodla dle jiného

ustanovení odlišného právního předpisu [§ 56 odst. 1 písm. l) zákona o pobytu cizinců namísto § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina]. Nadále platí, že napadené rozhodnutí nerespektuje možnost sekundárního pohybu osob, kterým dočasná ochrana přísluší.

[30] Stěžovatelka v kasační stížnosti poukazuje na to, že umožnění sekundárního pohybu osob s dočasnou ochranou není povinností členského státu, ale toliko jeho oprávněním. To dovozuje ze znění čl. 3 odst. 5 a čl. 26 Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími. Ty zaručují členským státům výsadní právo přiznat příznivější podmínky pro tyto osoby a upravují spolupráci členských států při jejich přemísťování.

[31] S tímto výkladem se kasační soud neztotožňuje. Jak již uvedl v rozsudku č. j. 1 Azs 174/2024 - 42 (body 60 a 61), omezení sekundárního pohybu osob s dočasnou ochranou vyplývá z čl. 11 směrnice, který se však dle Prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana, neaplikuje. Z toho je zřejmé, že umožnění sekundárního pohybu nepředstavuje příznivější zacházení ve smyslu čl. 3 odst. 5 směrnice, ale je v případě ukrajinské migrace související s ruskou invazí upraveno jako standard. Nejedná se tedy o úpravu, kterou by stát toliko dle svého uvážení mohl vnitrostátně zavést jako nadstandardní.

[32] Pokud jde o čl. 26 směrnice, není pro výklad v tomto případě jakkoliv relevantní, neboť se týká nedobrovolného přemísťování osob s dočasnou ochranou napříč členskými státy.

[33] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že neshledal důvod pro položení další předběžné otázky (totožně viz rozsudek NSS č. j. 1 Azs 174/2024 - 42, body 43 až 47). Výklad unijních předpisů neponechává prostor pro žádnou rozumnou pochybnost, což znamená, že kasační soud nemá povinnost předběžnou otázku podat (čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie; rozsudek Soudního dvora EU ze dne 6. 10. 1982, 283/81, *Cilfit a další*, bod 21; či ze dne 6. 10. 2021, C-561/19, *Conorzio Italian Management e Catania Multiservizi a Catania Multiservizi*, bod 66).

[34] Kasační soud proto plně souhlasí s krajským soudem, že postup stěžovatelky odporuje judikatuře Nejvyššího správního soudu (bod 32 napadeného rozsudku), a v důsledku toho i unijnímu právu.

IV. Závěr a náklady řízení

[35] Kasační soud shrnuje, že správní orgány jsou obecně povinny dbát judikatury Nejvyššího správního soudu a závěrů z ní vyplývajících, a to i v jiných skutkově a právně obdobných případech. Ve věci žalobkyně to znamenalo, že s ohledem na existující rozhodovací činnost (zejména rozsudek NSS č. j. 1 Azs 174/2024 - 42) stěžovatelka nemohla žádost žalobkyně o dočasnou ochranu rovnou zamítnout s tím, že již získala dočasnou

pokračování

ochranu v jiném členském státě. O nemožnosti mít současně více povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany musí stěžovatelka žalobkyni nejdříve poučit a výsledek řízení přizpůsobí dalšímu postupu žalobkyně (bod [25] tohoto rozsudku).

[36] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s.

[37] Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, má tedy vůči neúspěšné stěžovatelce právo na náhradu nákladů, které v tomto řízení důvodně vynaložila. Žalobkyně ovšem žádné náklady nevynaložila, a proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. července 2025

Ivo Pospíšil
předseda senátu